

János evangéliuma

Lekció: Ez. 37.1-14
Textus: Jn 9.11.17-44

Gazdagrét
2005. nov. 20.

Lázár feltámasztása

A történet első részében arról olvastunk, hogy Jézushoz érkezik a hír: Lázár, akit szeret, beteg. Jézus azonban két napig nem mozdul el arról a helyről, ahol ezt megtudja – és közben Lázár meghal. Majd azt mondja tanítványainak: Lázár meghalt, menjünk el hozzá. Így látjuk Jézust mai igénkben. Mit tesz és hogyan cselekszik akkor, amikor az emberi élet legsötétebb, és ugyanakkor legáltalánosabb eseményével, a halállal néz szembe? Három részletben adja ezt elénk János evangélista. Először beszél Jézus és Márta találkozásáról, majd Jézus és Mária találkozásáról. A végén pedig azt írja le, ami a sírnál történt.

I. Jézus és Márta

Amikor Jézus közeledik Betániához, ahhoz a helyhez, ahol Lázár és két nővére lakik, Márta Jézus elébe megy. Találkozásukkor hangjában szemrehányás és hit fogalmazódik meg: *"Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem."* Ez a szemrehányás. *"De most is tudom, amit csak kérsz Istentől, megadja neked az Isten."* Ez pedig a hit. Én nem gondolom, hogy ez bármiféle feltámadásban való hit lenne itt - már az ő testvére nézve -, hanem pusztán az, hogy Jézusnak azt mondja, nem jöttél időben, és ezért meghalt a testvérem. Nem értem, hogy miért történt így. De mégsem mondja azt, hogy ezért megvonom tőled a bizalmam. Hiszek Benned és tudom, hogy Isten meg tud hallgatni, mert már korábban is láttam és hallottam, hogy mik történtek rajtad keresztül.

Jézus röviden válaszol: *"Feltámad a te testvéred."* És figyeljük, hogy mit válaszol erre Márta: *"Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon."* Amit itt Márta megfogalmaz a korabeli zsidó ember hite. A korabeli zsidó hit részét alkotta, hogy az utolsó napon, az Isten által kijelölt időben fel fognak támadni a halottak. Ez az a hit, amelyet Márta ismétel. Egy teológiai igazságot, egy tant fogalmaz meg. "Igen Jézus, tudom hogy feltámad az utolsó napon. Hiszen én is megtanultam úgy, ahogy Te is megtanultad zsidó létedre ezt, amit a zsidók tanítanak. Igen, szép és jó ez a hittétel... De Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem..." A fájdalomban, a szomorúságban mit ér nekem az igaz tan?! Hiszen nem releváns. Egy tantétel, egy doktrína nem vigasztal meg. És ez az a valóság, mellyel nekünk is szembe kell nézni. Igen, a keresztyének azt mondják van feltámadás. Az egyház hitéhez tartozik ez a tantétel. De igazából mit jelent ez nekünk? Jelenthet ez bármit, valóságosat és személyeset, amikor az elmúlással találom magam szemben?!

Mert az elmúlással újra és újra szemben találjuk magunkat. Minden elválás, kapcsolatban történő szakadás, már erre utal. A nagy elválásra. Egy barátságban, vagy egy szerelemben, vagy egy házasságban történő szakadás már az elmúlást hordozza magában. Egy-egy életszakasz lezárulását sokszor így éljük meg. Egyfajta gyásszal. Jó volt a gyermekkorom, nehezebb később. Vagy esetleg annyira jó volt középiskolában lenni. Vagy annyira jó volt diáknak lenni és egyetemistának lenni. Valami már elmúlt, valami már nincsen. Komolyabb betegségeket szintén így élünk meg. A testünkben valami nem úgy működik, mint akkor, amikor még minden jó volt és szép volt. Amikor egészségesek voltunk. Ez is az elmúlás része, amelyet a lényünkben hordozunk, úgy, hogy közben itt élünk ebben a világban. Mit jelent ezzel szemben egy tan, egy hittétel? Vajon Jézus pusztán ennyit tud mondani

Mártának? Vajon Ő, Isten Fia aki eljön ebbe a világba, csak egy tantételt, egy doktrinát állít szembe azokkal, akik az elmúlás valóságát magukénak érzik? Csak erre képes?

Nem. Jézus választát - *"Feltámad a te testvéred"* - kétféleképpen lehet érteni. Márta úgy érti, hogy "persze Uram, feltámad majd az utolsó napon." Ez a doktrina. Na de mit jelent ez most nekem? Mi tudjuk, hogy Jézus egészen máshogy érti: Feltámad a te testvéred *még ma*. Vajon miért nem érti Jézus kijelentését Márta? Miért nem úgy hallja, ahogy azt Jézus gondolja? *Azért, mert csak annyit fogad el Jézusból, amennyit már korábban megismert belőle*. Jézus szavait a saját ismeretén, és a saját tapasztalatain keresztül szűri meg. Azt tudja, hogy Jézus meggyógyított betegeket. De arra nem volt példa előtte, hogy a halálból valaki visszajött volna. Amikor az új érkezik, akkor annak annyi mindenben kell keresztül menni, hogy igazán a miénk legyen, hogy sokszor közben éppen az újsága, a valósága szűnik meg. "Feltámad még a te testvéred. Igen Uram, majd az utolsó napon." Csak a lényegéről marad le annak, amit Jézus mond neki.

Ez így van minden korban, minden emberrel. Kommunikáció elméleti igazság, hogy azokat a gondolatokat, azokat az információkat fogadjuk be elsősorban, amelyek megerősítik a bennünk már meglévőt. Ami a már meglévő ismereteinket és tapasztalatainkat alátámasztja. Azokat az információkat és azokat a gondolatokat, amelyek alapvetően ellentmondanak annak, amiről úgy gondoljuk, hogy igazán miénk és hozzánk tartozik, elhárítjuk. Meg sem értjük, vagy ha megértjük is, elutasítjuk azzal, hogy ez nem az igazság, ez nem nekünk szól. Nagyobb a hajlandóságunk arra, hogy elutasítsuk azt, ami nem igazán jó, vagy nem igazán érthető a számunkra. Ez ugyanígy van akkor, amikor Jézus kommunikál velünk. Az általa élénk adni kívánt valóságot ugyanígy megsűrhetjük egészen addig, amíg a végén már semmi sincs abból, amit mondani akar, amit tenni akar. Mert ez az egészen más valóság még fenyegetőbb, és méginkább összeütközésbe kerül azzal, ami bennünk van, azzal amik mi vagyunk, mint amit egymásnak mondunk. Hiszen az ember, ahogy János evangéliuma elején élénk adta, természetétől fogva hajlamos arra, hogy ne ismerje fel és ne fogadja be azt, aki Istentől jön. Hányszor és hányszor történik ugyanez velünk?

Éppen ezért most szeretném, hogy itt egy pillanatra magában mindenki megállna és elgondolkozna azon, hogy vajon kész-e lehetőséget adni az újnak? Így is fogalmazhatom, nem döntöttük-e el előre, akár tudatosan, akár csak véletlenül, hogy bennünket semmi új nem érhet? Hogy számunkra Jézus és az Ő valósága nem lehet, és nem hozhat semmi újat. Hiszen vannak ilyen emberek, akiket semmi módon nem lehet kimozdítani abból, amiben vannak, mert már előre elhatározzák, hogy azt úgysem fogják meghallani. Mondhat-e neked Jézus újat? Kimozdíthat-e minket fásult hitetlenségéből, vagy adhat-e növekedést megállapodott hitünkben? Mondhat-e újat az elmúlás, a halál, a gyász valóságában?

Mert Jézus azt válaszolja Mártának: *"Én vagyok a feltámadás és az élet. És aki hisz énbennem, ha meghal is él, és aki él és hisz énbennem, nem hal meg soha."* Márta, a feltámadás elsősorban nem tan. Nem doktrina. Nem hittétel, amelyet igaznak kell tartani. Nem információ elfogadás. A feltámadás egy személy. Én vagyok a feltámadás, én vagyok az élet. A feltámadás információ elfogadás helyett találkozás. A feltámadásnak és az életnek neve és arca, emberi valósága van: Jézus Krisztus, a testté lett Isten.

"És aki hisz énbennem, ha meghal is él, és aki él és hisz énbennem, nem hal meg soha." Azt mondja Jézus, hogy aki velem összeköti magát, hisz, annak számára az elmúlás egészen mássá lesz. Arra nem pusztulás vár, hanem örök élet, örök valóság. Annyira igaz ez az örökkévalóság vele a jövőben, hogy azt mondja, aki bennem hisz nem hal meg soha. Hiszen vele közösségben van. Hadd hangsúlyozzam, hogy az örök élet nem természetes, és nem automatikus a Biblia szerint. Nem hallhatatlanságról van szó, arról, hogy az ember lelke örök lenne. Nem ezt tanítja Jézus. Nagyon komolyan veszi a halálunkat, a megsemmisülésnek és a pusztulásnak a valóságát. Az ember Istentől távol az elmúlásnak, a pusztulásnak vettetett alá.

Ha tehát a feltámadás tana elégtelen számodra, ha úgy érzed nem tudsz hinni, nem ad választ, nem hozott sohasem vigasztalást, lásd: *nem a feltámadás tanát kell hinned, hanem Jézus Krisztussal kell találkoznod*. Ez a találkozás von be az új és örök, a halál felett győzdelmeskedő életbe. *“Hiszed-e ezt?”* – kérdi Jézus Mártát. Hiszel-e abban, aki a feltámadás és az élet, mert ha igen, akkor ő itt és most feltámadásoddá és életeddé válik. Márta így válaszolt: *“Igen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten fia, akinek el kell jönnie a világba.”*

II. Jézus és Mária

Márta közvetítésével Jézus találkozik Máriával is. Mária egészen más természet, mint Márta, máshogy is viselkedik a gyászban. Amikor hirtelken feláll a házban, és elindul kifelé a faluból, az őt vigasztaló zsidók azt hiszik, hogy a sírhoz megy, hogy ott sírjon. Mária egészen összetört, sírás kerülgeti, könnyek között van. Amikor Jézushoz ér, leborul a lába elé, és sírva ugyanazt mondja, amit korábban nővére: *“Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.”* De Jézus nem úgy válaszol neki, mint Mártának. Igazából semmi jelentőset nem mond. Annyit kérdez, hová helyeztél őt? És azt olvassuk - ami ennél sokkal fontosabb - hogy Jézus mindezt látva és hallva megrendült a lelkében és maga is könnyekre fakadt.

Szeretném, ha ezt nagyon világosan látnánk és megértenénk. Jézus, Isten Fia, a feltámadás és az élet megrendül. Amikor azt gondolnánk, hogy Ő már mindent elmondott, amit lehetett, tudniillik, hogy a halál, a szenvedés eltöröltetik, mert Ő Úr felettük, akkor egyszercsak egy egészen más módon szembesül az elmúlással és a halállal. Az igazságot egy másik oldalról tárja fel. *Az, aki a feltámadás és az élet, a halál gyötrelmét, fájdságát és valóságát együtt sítja velünk.* Az aki előbb, mint az isteni élet forrása jelentette ki magát, most mint emberi barát jön Máriához. Az, aki a feltámadás, tud sírni és gyászolni. Az, aki az életet adja és minden életet magában bír, nemsokára a halált szenvedni el. Az, aki szinte parancsolja és kijelenti magát, hogy én vagyok az élet és a feltámadás számodra is, most a könnyeket és a gyászt megosztva hajol közel az emberhez. Együtt sír, együttérez. Tudja, hogy mi az a valóság, amelyen mindannyian keresztül megyünk valamilyen formában. Ezt így fogalmazták meg az ősi keresztyén hitvallások: *valóságos Isten és valóságos Ember*. Isten, aki emberré lett.

Jézus azonban nemcsak együttérez és sír, hanem azt olvassuk, hogy haragszik is. Megrendült lélekben és háborgott. Az a szó, hogy “háborgás” itt haragot jelent. Miért haragszik Jézus? Kire, vagy mire haragszik? Mártára, Máriára? Az ott lévő emberekre? Egyik sem elfogadható megoldás. Jézus látja a gyászt, a szomorúságot és a könnyeket, ami az ember válasza az elmúlásra és a halálra. Ezzel szembe találja magát a halállal, a bűnnel, és ez kelti fel a haragját. Fontos, hogy Jézusban együtt lássuk az Ő isteni és emberi természetét. Az, hogy Jézus Isten Fia, nem tette Őt érzéketlenné irántunk. Hiszen velünk együtt sír. Emberi együttérzése azonban nem merült ki könnyes szentimentalizmusban, sopánkodásban, tehetetlenségben, vagy tanácstalanságban, és ezért megy a síró sokasággal Lázár sírjához.

III. Jézus és Lázár

A sírnál az élet és a halál, Jézus és Lázár találkoznak. Jézus parancsol: *“vegyétek el a követ.”* (A sír egy barlang volt, az elején egy kő volt.) Megszólal Márta: *“Uram, már negyednapos, szaga van.”* Ez az ember, ez a test már bomlik. És ezt mindenki tudja. Ezt mindenki érzi. A hulla bűze betölti a helyet. A hivatásos siratók, valamint a gyászolva könnyező elnémulnak. Jézus visszaül arra, amit még mondott Mártának: *“Nem megmondtam, hogyha hiszel meglátod Isten dicsőségét?”* Egy fohászt mond és utána így szól: Lázár, jöjj ki! És a halott kijött, kezei összekötve és bepólyálva, ahogy eltemették az emberek

Jézusról azt olvastuk, hogy Ő az Ige, az isteni teremtő szó, és ezzel a hatalommal hívja életre azt, aki hallja az Ő szavát. Ez az esemény, ami itt történik, JEL. Jel, ami valamire mutat. Arra, amit Jézus mondott önmagáról: Én vagyok az élet és a feltámadás. Megerősíti ezt. Aki az élet és a feltámadás, annak hatalma van a halál felett. De ez az esemény csak jel.

Mert Lázár feltámadásának van egy gyengéje: tudniillik, hogy később újra beteg lett és meghalt. E világban a betegség és a halál volt előtte. De azért fontos ez a jel, mert mindenkit odafordíthat ahhoz, aki az élet és a feltámadás. Ahhoz, aki letette az életét, és aki feltámadt a halálból, az örök valóságra. Aki isteni szóval szól – és aki együtt könnyezik veled. Ő szólít meg jelen kaposónkban, bármi is legyen annak a neve: Lázár, jöjj ki! Én vagyok a feltámadás és az élet. Ámen!